



GREEN
CLIMATE
FUND



WO MDJA WA KOMORI

Kognonzdima- Ouwatwaniya -Mayendeleyo

WIZARA YA HE LEDIMA, NO WOULOZI NO WOU LANGA

IDARA DJIMLA YA HO WOULANGA NO MSIROU (DGEF)

MKONTSI WAMALI WAOU ROUMICHIHA YEMABADILIHU YA HO WOULANGA
(FVC)

BARNAMADJI YA « MTRIYO NDZIANI BARNAMADJI YIDJO
WUBARIKISHA O WAKAZI WA KOMORI MADJI YADAYIMA
HOLIHO NDO WULANGA».

MTWALIYO WAHE ZE ANLA ZAHOMTRIYO YE MADJI MEMA
YA HOUNOI HOMALAHONI

POULA YAWOUHANDISSI WOWOULANGA NOMYENCHI WAHO
WAKAZI WA NDZUWANI
(PGES)

MUKADIMA

ZE HAZI ZA HWENEZA YE MADJI ILI YA RUMILWA HO MALAHONI NO MA ZAMBANI HAEYMWA MIKBALA MIRARU YA TSUNGULWA HARUMWA SHE YISIWA SHA NDZOUWANI YIYO NGE NDJIYAWO HARUMWA YE PROJET YIPARWAWO « **NDOW DHWMINI MWENEZO YE MADJI HANAMNA YAWHAFADWI OWLANGA KOMORI** ». YE PROJE YINU, YIKAWO NGE SAYIDIWAWO LE BARNAMADJI YAHE DJUMWA MADOLA YAHU MWENDELEYO WUSONI (PNUD) HA SURWAYA YAWKA LINU TCHAMA LA NIKILWA YE MAPESA YAHE WULANGA ILI WUHAFADHWI OWULANGA (FVC), YIKAWO YE PROJE YINU YI FANYIWA NAMNA YAWTOWA ZE TAABU ZA MADJI HARUMWA YE ZISIWA ZIRARU ZAHOWDZIMA WA KOMORI. NE ZE TAABU ZAMADJI ZINU YE SABABU YAHAZO NDEZE HAWA NDZIRO ZIREMAWO YENTSI NOWMAVU WUHUNDRIHA PVAHANU PVWAWKUSANYA YE MADJI NAWKA KAPVATSI OWANADAMU WALONA YE YILMU YALAZIMU NE MAPESA HASIBABU NDOWSHASHI WAHO WANDAMU NOMDJITENGO WAHE ZISIWA.

YE PROJET YINU YANGALIWA HO WULAWANA NEZE TARTIBU NE ZIPVIMO ZAHOMKONTSI WAHO WANADAMU NOWLANGA ZAHANTSIWA NE (PNUD) NIYO YIHANTSIWA HARUMWA ZE PROJE YIKAWO OWHATWARIFU WAHAYO NGUWO MSHADHI HAWKA PVWA HUNDRIHA HATWARI KUME, YIKAWO MFUKARE HARUMWIZO ZO ZAKIYASI NA NDRARU ZO NTSHASHI.

YE BARNAMADJI YINU YAWHAFADHWI OWLANGA NO MENSHI WAHO WANADAMU (PGSE) YINU MUNGANYO WAHE BARNAMADJI YAWHAFADHWI OWLANGA YIPARWAWO (MESE) YIKAWO YI FANYIWA OWAKATI WANDRU WAKAWTAYARISHA YE PROJE. OMUHIMU WAHE BARNAMADJI YAHE (PGSE) NDO HUYITRIYA HARUMWA WULA MPLANISHO ZE HAZI ZAHE PROJE HARUMWA YE **MABAVU MFUKARE YA TSAWULWA HARUMWA SHE YISIWA SHA NDZUWANI**, NOW NIKA MUHIMU ZE NDRONGOWO ZAHOWLWANGA NOMENSHI WAHO WANADAMU HAWTUNDA ZE HATWARI NEZE ATHARI ZA YENESIWA HARUMWA YE MARNAMADJI YAHE (ESMF), ILI WU RUHUSU WOMTEKELEZIHO WAHE ZE HAZI ZA TAYARISHIWA PVWAMWEDJA NAWHAFADHWI YE HAZI MUHIMU ZAHE PROJE YINU.

HARUMWA SHE YISIWA SHINU SHA NDZUWANI YE PROJE YIHANTSI WUKAYA NGEDJO WUDHWAMINI WO MWENEZO YEMADJI YAHUNWA NEYAWU NOSIZA YE ZIWALO HA FAYIDA YA MIDJI YISHIRINI NA MIRARU (23) YILONA HOWDJIMLIFU WANADAMU ZIHWI MENGO SHENDA NA NTSANU NA MADJANA MFUKARE NA MENGO SHENDA (95.790) (WO MWAHA 2020). NE YIDADI YINU NGEDJO WASWILI ZIHWI DJANA NA MENGO MIRARU NA SHENDA NA DJANA NA MENGO SHENDA NA NANE (139.198) WO MWAHA ZIHWI ZIYILI NA MENGO MIRARU NAMBILI (2032). ZE NASHATWI DJIMLA ZA HANTSIWA ZIDJE ZIFANYISHIHE HARUMWA YE PROJE YINU YIDJOWKAYA HARIMWA YE MABAVU MFUKARE (7) ZA NDZUWANI NDAZINU :

- NDOMWAHO WA TARTIBU ZAWRENGA YE MADJI YAHE NVUWA HAWU OHUZIMU ;
- NDOW RENGEZA YE ZISIMA ZILIYO APVASA ;
- NDO WUWAHA PVAHANU PWA WU RAHATSA YE MADJI (NDOW TOWA ZENKUDI, NA HUYATSUDJA NAWYATRIYA YE MALALAWO);
- NDOWAHA PVAHANU PVWA WU POMPI YE MADJI ;
- NDOWAHA ZISIMA ZAWHAFADHWI YE MADJI ; ZISIMA ZA BETO ZIDJOWTSIMBA NUSU ZIKE HO HUZIMU ;
- NDOWAHA ZISIMA ZAWHAFADHWI YE MAFURA YAHE ZE MOTERI ;
- NDOMRENGEZO YE ZISIMA ZILIYO YILI ZIDJE ZIRUMISHIHE BANDA YE PROJE YIDJOW HISA;
- NDOWDJANA NA TIYO ZANYUMENI, NOWZIBALIYA NOWRENGEZA YE ARDWI, NOWKAZA ZE TIYO ZA PEHD ZANYUMENI ZAWDJANA NE MADJI NEZAW YATOWA HUWASWILI YE MA RAYIYA. WADJAWU NOW WAHA NYUMBA ZAHWENDESA NAWHAFADWI YE MADJI.
- NDOW KAZA ZE TUYO ZILIYO APVASA ZA HANTSIWA HO PVONTSI.

HARUMWA ZEHALI ZILIYO OWAKATI WUNU, OPVAHANU OWTWALAA WAHE MADJI WAFANYISHIHA YE MA RAYIYA KWA TSUHUNDRA MADJI MEMA YAWRUMIYA. AMMA NGAPVO WANA TUYO WAHALE WA MENYEHA WA WASWILISHAWO MBA MADJI.

WO MUSHKILA WULIYO HARUMWA ZE TARTIBU ZA WU WASWILISHA YE MADJI APVASA NDAZINU:

- ZE NDRONGOWO ZA PANGA OMTRANGAZO YE MADJI PIYA NGIZO ZAHALE (ZE TIYO NEZA DUNGA), HAYIZO YE MADJI GA TRAWAWO MWNDJI;
- ZE TUYO ZIPVEHAWO YE MADJI KAZITSI SAWA WALA KAZIDJA HAFADWIWA NGAZILATSAWO YE MADJI;
- NGAPVO PVAHANU HWINDEJI YE MADJI YA RENGWAWO HANDZIYA ZITSO ZAKI CHARIYA;
- YE MADJI NGA PVESHEWAWO YE MA RAYIYA PVWATSINA WUKA YA RENGEZIWA (HUSUSWAN NGA MENYEHAWO OWAKATI WAHE ZE NVUWA);
- WO MUNGANYO WAHE ZE TUYO WU FANYISHIHA NAYI.
- ZE KOMITE ZA WUTUNDA YE MADJI KAZITSU FANYA HAZI HAYIZO YE MADJI NGA NIKILWAWO WANDRU BURE;
- WO WANADAMU NGWA REDJEYIYO HAKUWU HARUMWA YE MIRO YA MADJI HASWA NDO MFUWO ZE NGUWO;
- HOLIHO YE MADJI KATSI DAYIMA YE MISHANA YA NYUMENI KETSU DJUWA WUFANYA HAZI NAYAPVO YE MA RAYIYA NGWA YI HUTADJIYAWO.

OMTWALAA WAHUSU OWLANGA NOW BINADAMU WAFANYIWA NGO WONESAWO WUKAYA YE PROJE YAWPVEHA YE MADJI MARAHAFU HARUMWA YE MIKABALA MIYILI (2) YA TSUNGULWA HARUMWA SHE YISIWA SHA MWALI, NGA ZIDJIBUWO YE MAHUTADJIYO YAHE SHARIYA SHAHOWLANGA SHAHE NTSI, WADJAWU NEZE KANUNI ZAHE BARNAMADJI YAHE DJUMWA MADOLA YAHO MWENDELEYO WUSONI (PNUD). NAZINU NGAZIDJOW TEKELEZIHA HASIBABU NDOMHONTSI NAMNA YAWKA YE MA RAYIYA WAHUNDRAWO ZE FAYIDA ZAHE PROJE WA RENGE FUNVU HARUMWA YE NAMNA YAWRUMIYA YE PROJE HAWU STEHI ZE KANUNI NAWU REKEBISHA YEKEBISHA YE ZENDAWO NAYI, NAWRENGA ANHADI YAWSTEHI YIZO WANDRU WA WAFIKIYANA.

YE PROJE YINU NGE DJIBUWO ZE HADAFU ZAWRENGEZA YE MAENSHA YAHO WANADAMU WAYISTAFIDIYO WADJAWU NGE PVUNGUZAWO ZE TAABU ZAKI EKONOMI, NA SWIHA, NA TEKNIKI, ZAHE MIDJI YA HUSWIWA NE PROJE.

HARUMWA ZE ANALIZI ZINU, OWANDRU WAWU HADIDISHA NOWTWALIYI ZE NDRONGOWO NDJEMA NE ZEMBI ZAHE PROJE OWSONI MOWLANGA NOWANADAMU, ZIFANYIWA HANDZIYA YA ZIPVIMO ZITSANGANYAWO YE MAVUNVU YAHE PROJE PVWAMWEDJA NOMENSHI WAHO WANADAMU NOWLANGA HARUMWA LE BAVU HARUMWA YE MA FUNVU MBALI NA MBALI YAHE PROJE.

HARUMWA YE MAHALA YAWHANTSI YE PROJE NO WAKATI YAWFANYA, ZE HAZI, ZE NDROWO MBI ZAHE PROJE NDA ZINU :

- **HARUMWA OWAKATI WA HUWUNDA YE PROJE** : NDE MAHIYO YAWU DHURU YE MACHICHIYO NAWMENYA YE HAWA HASIBABU NDOMZUNGULIYO WAHE ZE MASHINI ZAHE ZE HAZI, NEZE HATWARI ZAHO MTRIHO WAHE MAFURA YAHE ZE MOTERI ZAHE CHANTIYE. YIKAWO ZOWMENYA YE ARDHWI NE MIMEYA YILO BAVUNI MWE CHANTIYE YAHE ZE HAZI, WADJAWU NGAPVO YE HATWARI YAHOMKOZO WAHO WANDRWA HAZI NEMA RANYIYA WA ZUNGULIYAWO, NOMZILIHANIHO WAMUDA WAHO MBIRO WAHO WANADAMU WA ENSHIYO KARIBU NE PROJE. WADJAWU NE HATWARI YAHOMSUMPYO WAHE ZE MBWADE ZAHE MIHONDRAANO YA MDRUME NAMDRUMSHE (IST), NE HATWARI YAHO MWENDJEZO WAHO MSUMPZO WAHE LE BUNGU LA COVID-19, HASWA OHARUMWA OWANDRWA HAZI WAHE SHANTIYE. HARUMWA OWAKATI WA WUFANYA ZE HAZI ZIFANYIWA HARUMWA YE MA BAVU 7,9,10 et 12 YA NDZUWANI (KABLA HOZIYA ZE HAZI), YE PROJE KEDJAKANA WU HATWARIFU WAHO WULANGA. HOLIHO NDOWSHASHI WA ZISIMA ZILO ZITITI RAHA NA NETERA KUB MENGO MITSANU (50m³) NE ZE HAZI ZA BUNDO ZATSAMBALIYA PVAHANU HWINDJI ZANDZO ZIWUNDWA (ZAWRENGE MADJI, ZISIMA, NYUMBA ZAWRAHATSA YE MADJI, SISIMA ZAWHAFADWI YE MAFURA), OMBEHO ZE MATERIELI ZA BUNU KODJA

ATHIRI OPVAHANU PVWAHE PROJE WALA OWANADAMU WA ENSHIYO KARIBU. HARUMWA WO MVA WAHO MKONTSI WAHO WANADAMU, NGAPVO WU HATWARIFU WAWU SUMPIZIWA NOWADE WA Covid19, YIKAWO TAKRIBAN WANTRU KUME (10) WAHE LE SHIRIKA LAHE ZE HAZI WAZINGARWA NOWADE. ZINU ZITSONGEZA ZE HAZI ZIZIYA. WADJAWU BANDA YE (MRG), OMHONTSI BARNAMADJI YAWKA OWANDRU WA HUSWIYANA NE PROJE WARENGE ANHADI YAWRENGA FUNVU HARUMWA ZE HAZI, YITSONGEZA YE MA RAYIYA WATSANGA FIKIRA YAHU OVAHANU PVWAW HANTSI ZE MATERIELI ZAHE PROJE YILI YE MADJI YA YENEZIWA HARUMWA YE MA BAVU YA MFUKARE, NANE, SHENDA, KUME, NA KUME NAMBILI (7,9,10 et 12). OWHUSU WU TAHARAKI KI EKONOMI NIZO ZA TSU LAZIMU ZIFANYIWA, YE PROJE RAHA KEDJA DJANA NA SIYASA YAHE NAMNA YIYO ; ZE NRONGOWO ZA HADIDIWA ZA KUMALIWA NO WANDRU WAHE MIDJI OWAKATI WANDRU WAKA WUTWALIYI ZE HAZI KAZIDJA BADILIWA OWAKATI WANDRU WAKA HUFANYA ZE HAZI. HAYIZO KAPVWA DJAKAYA MDJI DEPLASSE WAKI EKONOMI WA MUDA HAWU WA DAYIMA WALA MZIYILWA WUWASWILI HARUMWA MATERIELI ZAHE HAZI. OWZKATI WANDU WAFANYAWO YE PROJE : NGAPVO OMENYEHO ZAHE HAWA NE MADJAYA YAHE SHANTIYE NE HATWARI YAHU MENYEHO YE MADJI, NOMMENYEHO WAHE HAWA NE ZIWALI, NEZE AKSIDAN NEZE HABARI ZAHOWLANGA, NE HATWARI ZAHE ZE MBWADE ZISUMIYAWO.

HARUMWA OWAKATI YE PROJE YI FANYAWO HAZI, NGE LAZIMUWO RI TANABAHI YAWKA HARUMWA OWAKATI WUNU WA WURUMIYA YE PROJE, ZE NDRONGOWO NDJEMA ZAHE PROJE ZO ZINDJE MFANI : (i) NDOMHUNDRO YE MA HUTADJIYO YAHOMENSHI WAHO WANADAMU NOMRENGELEYO WAHO WEMA WAHE MAENSHA YAHAWO NOMPVUNGUZO WAHE ZEMBWAVE ZAHOMKOSO MADJI HAWU HUNDRA MADJI MARAHAFU HAKIYASI YAWTOSHA, (ii) NDOMPVUNGUZIHO WAHO WUSIMBUFU WAHO WADZADZE NO WANAWASHE, HAWARUHUSU WAKENA WAKATI WA WUTOSHA ILI WUFANYA HAZI ZAWTSONGEZA WAHUNDRE MALI HOWPANDE WAHO WADZADZE, NAWRUHUSU OWANAWASHE WATITI WENDE LIKOLI. WADJAWU NA MAHSUS, NDOW FANYA ZISIMA YIKAWO NGAZIDJOWDJANA NA DALAWO LAHO MBADILIHO WAHE HAWA HAWFANYA PVAHANU YIKAWO YE MADJI NGA DJOWKA DAYIMA YANIKIWA YE MA RAYIYA WAKATI YIKAWO YE MADJI NGAYO MASHASHI. AMMA, NGAPVO HATWARI YA HODJIYO NKUDI WAHE MADJI HASIBABU YA HAZI ZATSU RUHUSIWA OPVAHANU YE MADJI YAPVIRAWO.

HAWUTSAHA WANDRU WA TOWE HAWU SHASHIZA ZE ATHARI MBI ZAHUMKINISHIHA ZIDJIRI, NGAZIMUWO PVWA RENGWA HATWA ZINDJI NE MA DHWAMANA WAHE PROJE HARUMWA ZE MARHALA ZAHAZO PIYA. ZE HATWA ZINU NDEZA VUMBULWA HARUMWA YE PULA YAHU MWENDESO WAHO WULANGA NO WADADAMU (PGES). ZE HATWA ZINU NGAZI

DJOWTRILWA HARUMWA ZE DHWAMANA ZAHE MASHIRIKA YAHE ZE HAZI, HAWU STEHI YE SHARIYA SHA HAZI NDJEMA NA ZINU NGAZIDJOWUNDJIYA HARUMWA ZE BEYI DJIMLA YAHE ZE HAZI. NGARI WONESAWO WUKAYA ZE NAMNA YAHE ZE HAZI YIKAWO ZI PANGISHIWA NE PROJE NDIZO WIZO HARUMWA YE MA BAVU YO SHENDA (9) KAPVATSI NDONGOWO MAHSUS HARUMWA YE MI KABALA YIYO. WADJAWU, YE MA BAVU PIYA NGAWO SAWA, HASWATAN NDE ZA HUSU ZENDRONGOWO ZAHO WULANGA NOMENSHI WAJO WANADAMU. HAYIZO, PULA YA (PSE) NDZIMA NDO YATAYARISHIWA, YIKAWO NGEDJO WURUMILWA HARUMWA YE MA BAVU PIYA YA TSUNGULWA.

YE PULA YA (PGSE) YA PANGWA NGIYONA (i) YE BARNAMADJI YA WUHASHIRISHA OWEGNI WUSTAFIDI NE PROJE NOW TRIYA NVUWU YE MAARIFA YAHE MA DHWAMANA WADJOKAWYENDESA YE PROJE (MSAADA WAKI TEKNIKI NA MSOMO WA MHASHIRISHO), (ii) NE BARNAMADJI YAWDJI HIFADHWI NEZE HATWARI, HAWU PVENUWA ZE DHWAMANA, ZE BEYI NE NAMNA YAWHUNDRA YE MAPESA YAWRUMIYA HARUMWA ZE NASHATWI MBALI NA MBALI, (iii) NOWFANYA YE BARNAMADJI YAWTUNDA NAWDUNGIYA YE PROJE. HARUMWA HAYINA BARNAMADJI, YE PULA YA (PGSE) NGE PVENUWAWO ZILA HATWARI, NE ZE HATWA ZAWZIYA ZE HATWARI YIZO HAWU WUZI HAFIFISHA, WADJAWU NOWANDRU WA HUSWIWA NE ZE DHWAMANA YIZO, NE ZIPVIMO ZAHO MTUNDO ZE HAZI, NO PVAHANU PVWAHE ZE HAZI NE TAREHI ZE HAZI MBALI NA MBALI YIZO ZIDJO KAWFANYISHIHA. ZE NDRONGOWO ZAHE PROJE ZAHUSU OWULANGA NGANDZAHO ZIRENGWA HA MUSNADI HARUMWA OWAKATI WA WUTAYARISHA LE BUKU LAKE PROJET LAMBWAWO (DAO). LE BUKU LINU NGALIDJO WUYENESA ZE TARTIBU ZAWHAFADWI OWULANGA NOMKONTSI WAHO WANADAMU HARUMWA YE KONTRAT YAHE LE SHIRIKA LIDJOKAWFANYA YE PROJE.

HARUMWA OWAKATI WA WUHANTSI NA WURUMIYA YE PROJE, ZE HATWARI ZA WUTWALIWA ZO KIYASI WUHONDRA NTSHASHI KABISA. YE ZINDJI NGA ZITSAHAWO ZE HATWA ZA MWENDESO WEMA WAHE PROJE ZISTEHILWA NE DHWAMANA WAHE LE SHIRIKA LAHE ZE HAZI NA NE MA DHWAMANA WAKI DAWLA HAMA :

- NDOW RUMIYA YE ZANA NE ZENGUWO ZAWDJI HAFADHWI HARUMW YE SHANTIE YAWUWAHA YE PROJE.
- NDOWKANA VALIZI YAHE MALALAWO YAWDJI ZIHIRA HA HARAKA.
- NDOW PVEHA MTSANGA HAWUTRIYA HARUMWA MIKOKA YIBALIWA HATA HUWASWILI OPVAHANU PWALIYO ZE HAZI ILI WANDRU WATSIDJO MENYA OWULANGA.
- NDOWKAZA ANLAMA YAHU PVAHANU PWALIYO ZE HAZI ILI WU DHWAMINI YE AMANI YAHU MZUNGULIYO WAHE ZINDRU NO WANADAMU.
- MADJAYA MASHASHI NDO YADJOW TSAMBALIYA HARUMWA

OPVAHANU PVWAHE ZE HAZI NE MENDJI HARUMWA YO NGADJO WU RUDI YA RUMILWA HUNDRWADJI (NAYO MIKOBA YA SIMA, MBAWO, NA MADJAYA YA SAYA...).

- YE MADJAYA YA TSIDJO DJUWA WURUMISHIHA TSENA NGADJO WULATSIWA HARUMWA OPVAHANU PVWA LAZIMU.
- ZE HAZI NGAZIDJOW FANYISHIHA HARUMWA OPVAHANU PVWA LAZIMU OWAKATI ZIDJOKA WUNDJIYA NDZIYANI.

HARUMWA OWAKATI WA WURUMIYA YE PROJE, ZE HATWARI MBI ZA WO YANIKILWAWO OWANADAMU NESWIHA NGIZO HARUMWA WOMWENDESO WAHE PROJE NOMRENGEZO YIZO ZA MENYEHA NOWTUNDA ZE TARTIBU ZAWHANTSI YE ZOMBO NA NE NAMNA YA WUTUNDA YE QUALITE YAHE MADJI YA NIKILWAWO YE MA RAYIYA. NA HASIBABU NDAZINU ZE HATWA ZAKI WULANGA ZA HANTSIWA NDAZINU:

- NDOMPANGIWA WANDRU WA HUDJA WA HASHIRISHE WARUDI WA TRANGAZE HOWSONI MO WAKAZI WASTAFIDIYO NE PROJE HARUMWA (i) OMUHIMU WA WULIPVA YE MADJI MDRU YA RUMIYA, ILI RIKE DJUMWA WURENGEZA LE BUNDO LAHE MADJI, (ii) NDOM RUMIYO YE MADJI HA KIYASI PWATSINA ISRAF, (iii) NDOW MWENDESO HAWEMA YE MADJI YAHISA YA RUMILWA HO MALAHONI ILI YATSIDJO YELELA HO MONDZIYANI, OMWISO YA DJOWTSONGEZA MBWADE ZA HATWARI HAMA NDOM KUNGURU (paludisme), NA ZASAYA.
- NDO WUSTEHI ZENDRONGOWO ZA AMANI NA SEKURITE ZAHANTSIWA NE SHARIYA SHAHE MADJI HARUMWA YE MIKABALA YE MADJI YA TSIMBWAWO. YIDJOKA MUHUMU HATWARI MBI ZA WONESIHA EKABISA (i) HOWPANGA WA TAALAMU WA WUHASHIRISHA HARUMWA OMUHIMU WAWSTEHI ZE KANUNI ZA SEKURITE ZAHANTSIWA NE SHARIYA SHAHE MADJI ILI WANDRU WAZIYE HAYINA NASHATWI ZAWDHURU YE PROJE, (ii) BARNAMADJI ZWUWALA MIRI HARUMWA YE MIKABALA YE MADJI YA LELESAWO ILI HWENDJEZA YE MADJI YANDJIYAWO ;
- NDOW MTUNDO WA DAYIMA WAHE KALITE YAHE MADJI YA HUZUWA HANDZIYA ZA ANALIZI ZAKI FIZIKI NA SHIMI NA BAKTERI;
- NDOWTUNDA DAYIMA ZE NYUMBA NEZE MASHINI NEZE TUYO ZAWHEZA NA HU YENEZA YE MADJI.

OMHONTSI YE PULA YA YAHOWLWANGA YINU (PGES) HODJUMWA HAYINA PVVAHANU PVWA FANYIWAWO HAZI NGE LAZIMUWO WANDRU WARENGUE ANHADI YAKWELI YAKI DWAMANA YA HAYINA MDRU YA HUSWIWA NE PROJE ILI WANDRU WADHWAMINI OMYENSHI WAHE PROJE NOMNADJIHI WAHAYO HOWPANDE WHO WULANGA NOMYENSHI WAHO WANADAMU. NA HAWTSAHA PVWAKE WEMA WAHAZI, NGETSAHAWO YE IDARA DJIMLA YAHU WULANGA (DGEF) WA RENGE BIRO YAWTUNDA ZE HAZI DAYIMA YIKAWO NGE DJOWKA

DHWAMANA YAWTUNDA ZE HAZI. NEKA ZE HATWA ZAHUSU OWULANGA KAZIDJA STEHILWA, YE BIRO YA WUTUNDI YINU (HANDZIYA ZAHE MU TAALAMU WAHAWO WAHUWLNAGA) NGUDJO FANYA YE ZALAZIMU YA SHITAKI LE SHIRIKA LIFANYAWO YE PROJE. OWTUNDA ZE HAZI HARUMWA ZE MARHALA PIYA ZAHE PROJE NO WAKATI WAWU STAKABADWI ZE HAZI NGAZI DJOWKANA YE IDARA YAHOWLANGA NE MUTAALAMU WAHOWLANGA WAHE PROJE ER2C, HAW TUNDA WAKATI HATA WAKATI IMMA HA MANDZISHI YAHE ZE VISITI ZAHE MAHALA YAHE PROJE NA MANDZISHI YAHOM TUNDO ZE NDRONGOWO ZAHO WULANGA ZAHE BURO YAW TUNDA ZE NDRONGOWO YIZO, IMMA HA ZIYARA ZAHO PVAHANU PVWAHE PROJE ZIDJOW FANYIWA NI WATAALAMU OWAKATI ZE HAZI ZIDJOKA WUFANYIWA NO WAKATI ZIDJOKA WUNIKILWA OWENYI ZO YEKA ZIHISA.

HASIBABU NDO MPARIHANIHO WA HAZI ZA MADJI NA DIMA HARUMWA WO PVAHANU PVWAHE PROJE NGA PVWA DJOWKAYA MTUNDI MAHSUS WULONA OW HURIYA WAHAHE KAMIL YAWTUNDA YE PROJE WUDJO WURENGWA HAZINI LE KUNGUMANYO LA (GDEF).

YE BARNAMADJI YA WUTRIYA NVUWU YE MAARIFA YA PROPOZEWA NGEDJOWFANYA MISOMO YAKI TEKNIKI KADO MBILILI YAWTIMIZIZA ZE ILMU ZAKI TEKNIK ZAHO WANDRU WA SHUGHULIHANIHAWO NE PROJE, ILI WUWA YENESA ZE TARTIBU ZAWU HAFADWI OWULANGA NOW HAYATI WAHO WANADAMU HARUMWA ZE MARHALA PIYA ZAHE PROJE. OWANADAMU WA PASIWA NE BARNAMADJI YINU NDAWANU (i) NDE MA DHWAMANA WAKI TEKNIK WAHE IDARA YAHOWLANGA (DGEF) WA KALIFISHIWA WA TUNDE WA DUNGIYE OMFANYIWA WAHE PROJE HAMA NDE NAMNA YE PULA YA (PGES) YA HANTSI, (ii) NDO WANDRU WAHE KOMITE YA HWENDESA YE PROJE (GIRE) YIKAWO WA LAZIMISHIWA WU HAFADWI OMRUMIYO NDRO WAHE MADJI, (iii) NDOWANDRU WAHE IDAYA YAHO WATAALAMU WAHE MADJI WAHE WIZARA (DGME), (iv) NDO WANDRU WA STAFIDIYO NE PROJE NA (v) NEZE KOMITE ZAHWENDESSA OMRUMIYO YE MADJI HARUMWA YE MIDJI. OMSOMO WUNU NGODJO WUFANYIWA NE PROJE. WO MSOMO NGODJO WUFANYIWA NE PROJE YA ER2C.

YE BARNAMADJI YAMHASHIRISHO YAHE MA RAYIYA WA STAFIDIYO NE PROJE NGEDJOW FANYISHIHA HARUMWA ZE MARHALA ZAHE PROJE ZONTSI. NA HAWTSAHA ZENDRONGOWO ZI FANYIHE NDRO, NGE LAZIMUWO OMHASHIRISHO WUWO WENDELEYE TSENA HARUMWA OMWAHA WAHANDANI WAHO MDJIYO NDZIYANI WAHE PROJE. OMHASHIRISHO NGODJOWKANA NDROGOWO ZINDJI HAMA NDOW HAFADWI NAWURENGEZA ZE MASHINI NEZE NYUMBA ZAHE PROJE, NDO MWENDESO NDRO OMRUMIYO YE MADJI, NDOW RAHAFU WAHE MADJI, NDOMDJI TENGO WA WUTUNDA YE MADJI NAW HAFADWI YE SHILIYO ILI YE MADJI YATSI RUMILWA HARUMWA NDZIYA ZITSO ZAKI SHARIYA, NAWUTRIYA MVUWU OWSAWA BAYINA YAHE MWANA MUME NE MWANA MSHE.

OWTRIYA NDZIYANI ZE HAZI ZAHE PROJE NGEDJO HUMKINISHIHA YIKENA MUSHKILA HOWSONI MO WANADAMU WADJO WUHISI WUKAYA NGWA HONDRANAWO NA TAABU HASIBABU NDE ZE HAZI ZIFANYISHIHAWO, NA HUMKINISHIHA WADJE NA MASHTAKA (YA HWAMBA HANYWANI HAWU HA TELEFONI...) ILI WATSAHE YE PROJE HAWU OWANDRU WA YI HUSU WA WALIPVE. YE MASHTAKA YANU NGEDJO HUMKINISHIHA YALawe HARUMWA WANDRU YIKAWO NGWA HUNDRAWO YE FAYIDA DIREKTI YAHE PROJE (HAMA NDO WALIMADJI, NEZE KOMITE ZO MIDJINI, NA WASAYA...) SHA WADJAWU NE MA RAYIYA WAHE MIDJI HAWU HAYINA MDRU YIKAWO HA ANLIKIYANA NE PROJE BAYISHE HA NAMNA YA BAVUNI. IYO NDE MAANA YAWKAYA PVWA HANTSIWA TARTIBU ZAW TOWA YE MIVURANO (GRM) HARUMWA YE FASLU YA MWISO YAHOM TWALAA WUNU, ILI WUZIYA ZE HATWARI NE MI VURANO YAHUMKINISHIHA YIDJIRI, NAWTRANGAZA ZE HABARI ZAHE PROJE, NAWDJUZA YE NAMNA YE PROJE YENDAWO. NA HANDZIYA YAHO MKONTSI WA (GRM), OWAKAZI WAHE MIDJI NOWANDRU WA HUSU YE PROJE NGWA DJOWDJUWA WA PVEHE YE MASHTAKA YAHAWO HOWSONI MWE MKONTSI WAMBWAWO (GDEF) HAYINA WAKATI. WADJAWU OWAKAZI WA MIDJI WA HONDRANA NA MADHWARA YAHE PROJE NGWA DJOWDJUWA WA WONE YE (GRM) WA WABIYE YE NAMNA WADJO WUPVEHA YE MASHTAKA YAYO.

YE DHWAMANA WA WUTRIYA NDZIYANI YE PROJE HQHQNTSI BUKU LQ HWANDZIHA YE MASHTAKA YAHE MA RAYIYA OWAKATI YE PROJE YIDJOKA WUFANYIWA. HAYINA MASHTAKA NGADJO WU DJUZIWA YE (PNUD) HAWU YE (GDEF) HARUMWA KIASI YA SAYA YISHIRINI NANNE (24H) RANGU YADJO WUWASWILI. YE MASHTA NGADJO HWANGALIWA. BANDA YAPVO ZENDROWO ZAHUSU WUMENYEFUNGAZIDJO WUPVWHWA HO (PNUD) YILI ZI NAKISHIWA HAWU ZITOLEWA NASWAHA WADJAWU NGAZIDOW PVEHWA HO (GDEF).

LISTI YA HWANDZIHA YE MASHTAKA YA PVEHWA NEZE HTWA ZARENGWA NGEDJO WUTRANGAZIWA HARUMWA BUKU LIDJO DO ANDZIHWA HAYINA MEZI SITA.